

PATVIRTINTA
Druskininkų savivaldybės Leipalingio
progimnazijos direktoriaus
2024 m. rugsėjo 10 d. įsakymu Nr. V1-TV-86
(Druskininkų savivaldybės Leipalingio
progimnazijos direktoriaus
2025 m. gruodžio 2 d. įsakymo Nr. V1-TV-101
redakcija)

DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS LEIPALINGIO PROGIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto ir patyčių prevencijos vykdymo Druskininkų savivaldybės Leipalingio progimnazijos tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Druskininkų savivaldybės Leipalingio progimnazijos tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu klasės, mokyklos, šeimos lygmeniu mokykloje.

3. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

3.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

3.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

3.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

4. Visi mokyklos bendruomenės nariai turi susipažinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka. Mokiniai su tvarka, reglamentuota apraše, turi būti supažindinti klasių val. metu, mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) - tėvų susirinkimo metu.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

5.1. *patyčios* – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

5.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

5.2.1. *žodinės patyčios*: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

5.2.2. *fizinės patyčios*: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

5.2.3. *socialinės patyčios*: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

5.2.4. *elektroninės patyčios*: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

5.3. *patyčias patiriantis vaikas* – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.

5.4. *besityčiojantysis/skriaudėjas* – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

5.5. *patyčias patiriantis suaugęs* – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

5.6. *patyčių stebėtojas* – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

5.7. *patyčių prevencija* – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

5.8. *patyčių intervencija* – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“, mokyklos darbo taisyklėmis, mokinių elgesio taisyklėmis.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių auklėtojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos vadovas yra atsakingas už mokyklos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą mokyklos bendruomenei ir vykdymą.

9. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Įstaigos Vaiko gerovės komisija:

9.1. pagal poreikį inicijuoja ir koordinuoja anoniminės mokinių apklausos vykdymą ir apibendrina rezultatus.

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių vadovų/klasių auklėtojų dėl Įstaigoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ar smurtą ir atlieka jų analizę;

9.3. vadovaudamiesi apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių planą;

9.4. svarsto smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių plano įgyvendinimą;

9.5. konsultuoja, teikia pagalbą smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos klausimais;

9.6. teikia pasiūlymus įstaigos vadovui dėl smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių įgyvendinimo įstaigoje, įstaigos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.7. teikia pasiūlymus įstaigos vadovui dėl įstaigos tvarkos aprašo tobulinimo;

9.8. grupių vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ir patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos bei intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su smurtu ir patyčiomis.

10. įstaigoje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo įstaigos bendruomenei jausmai.

11. įstaigoje susitarta dėl elgesio normų.

12. įstaiga bendradarbiauja su mokinių tėvais, įtraukia juos į aktyvų dalyvavimą sprendžiant smurto ar patyčių atvejus įstaigos aplinkoje.

13. įstaigoje vykdomas tėvų konsultavimas, informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos įstaigoje kūrimo klausimais.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

14. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas (Žr. 1 priedas):

14.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

14.2. primena vaikui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

14.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

14.4. informuoja klasės auklėtoją ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

14.5. tiesiogiai informuoja klasės auklėtoją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Žr. 2 priedas).

15. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

15.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

15.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

15.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną.

15.4. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Žr. 2 priedas); ją perduoda socialiniam pedagogui;

16. Užpildytą formą priėmęs asmuo (socialinis pedagogas) formą registruoja Patyčių registracijos žurnale.

16.1. nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį.

16.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja direkcinį posėdį, o prireikus ir Vaiko gerovės komisijos posėdį.

17. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

17.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

17.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją;

17.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

18. Mokyklos bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

18.1. kreipiasi į mokinio, patyrusio patyčias, klasės auklėtoją, kuris imasi veiksmų, numatytų Tvarkos apraše.

19. Socialinis pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

19.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

19.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

19.3. užpildo pranešimo apie patyčias formą (Žr. 2 priedas).

20. Vaikui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

21. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi mokyklos tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

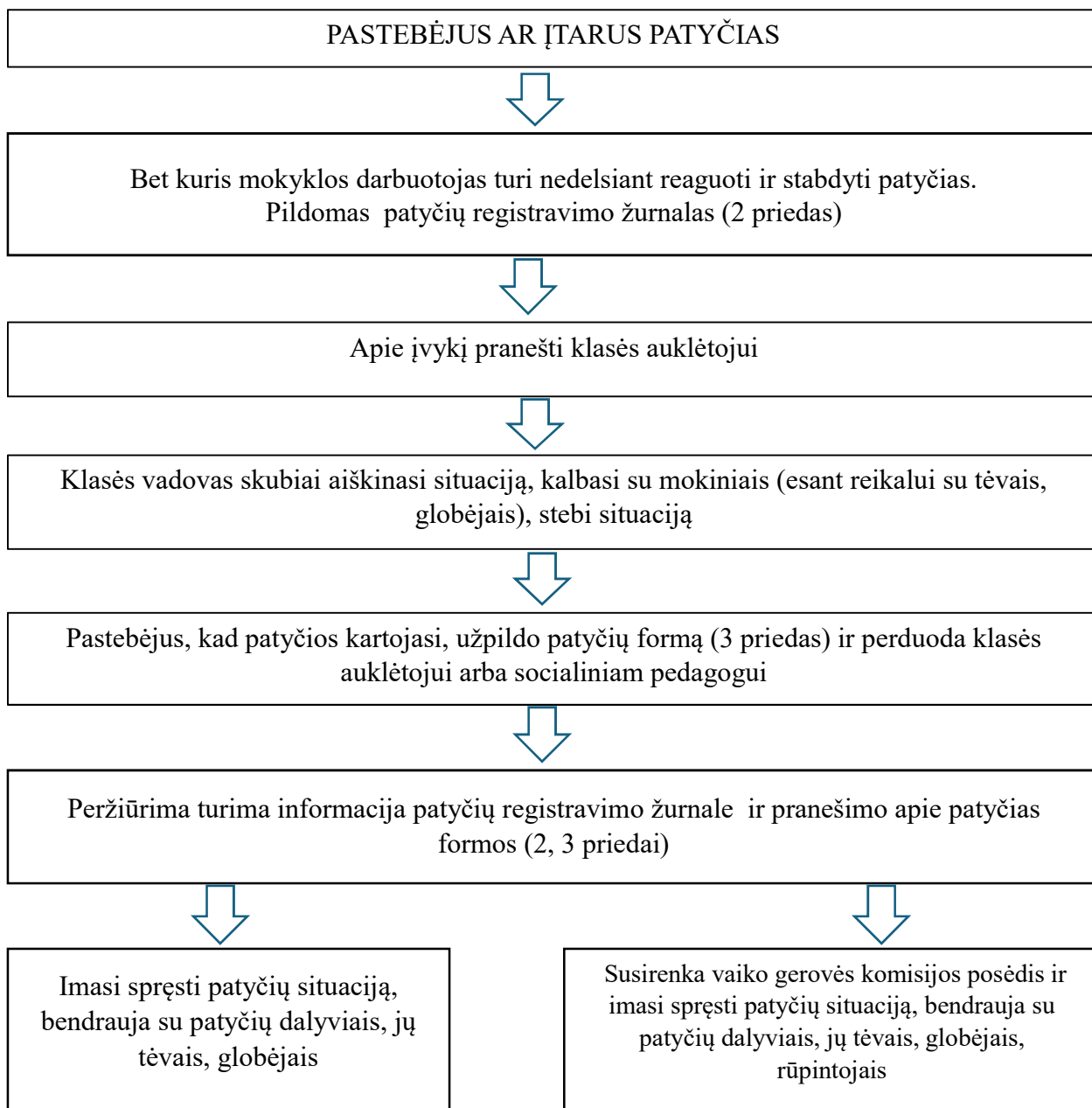
22. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių.

23. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

24. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

**DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS LEIPALINGIO PROGIMNAZIJOS REAGAVIMO Į
PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS**

DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS LEIPALINGIO PROGIMNAZIJA
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA

Pranešimo data _____

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ Fizinės: asmens užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).	
☐ Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	

Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	
--	--

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <i>patyrusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
--	--

Vaiko/-ų, <i>kuris tyčiojosi</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
--	--

Vaiko/-ų, <i>stebėjusio patyčias</i> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
--	--

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgsys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
---------------------------	--

Vaiku, kuris tyčiojosi:	
-------------------------	--

Stebėtojais:	
--------------	--

Patyčių dalyvių tėvais:	
-------------------------	--

Kita (įrašyti):	
-----------------	--